

HANGYA

Egy szövetkezet gondolatai.

Szövetkezetek, Egyesületek forrjatok össze, legyetek egyek, ne csak lélekben, hanem testben is, mert a lélek a test nélkül nem cselekedhetik.

A Hangya központ szintén szövetkezet, tagjai a községi és városi testvérszövetkezetek. Az a tag, aki a szövetkezetét nem támogatja vásárlásaival és tőkeerejével az idegen boltba jár, tagtársai, valamint saját céljai ellen erősen vét és a közös célt erősen veszélyezteti. A szövetkezeteknek, mint tagoknak áruszükségletét a Hangya központi szövetkezetének kell beszereznie és a minél nagyobb arányú szövetkezeti beszerzés által előnyöket elérnie. A szövetkezett beszerzés biztosítja versenyképességét úgy a központnak, mint tagjainak a szövetkezeteknek. A nagyarányú beszerzés érdekében a szövetkezetek egész forgótőkéjének állandóan a központi gyűjtőbe kell befolyjniok és a központban erős tőkeforrássá egyesülniök. Így történt az béke idején is, mert a nagy tőke ereje és előnyei, csak a szövetkezetek egész forgótőkéjének rendszeres és állandó koncentrációja és központi sorakozása által biztosíthatók.

A szövetkezeti összes tőkék szervekedése és célirányos egyesülése nélkül nagyobb eredmény sohasem várható. A háború és az azt követő idők pénz és áruforgalmi akadályai részben már megszűntek, részben a Hangya központi szövetkezet kirendeltségeinek, raktárainak és pénz lefizető gócpontjainak felállításával és átszervezésével legyőzettek. Az a szövetkezet, amely forgótőkéjét jövőre is idegen helyre viszi — ha akaratlanul is — de közös szervezkedésünk és haladásunk erős ellensége és szövetkezetünk anyafáján csak élősöködik. A tőkék központi csoportosítása és a központhoz való rendszeres átutalása legelső és legérdemlegesebb tevékenysége kell legyen minden testvérszövetkezetnek.

Amint az emberi lélek, úgy a testvérszövetkezetek termő kertjei sem ke-

rülhették el, hogy a múlt idők erkölcs pusztító viharai a gyom és a dudvák magjaival tele ne szórják őket is. Itt az ideje, hogy erős marokkal tépdessük ki a lelkületünkbe és szövetkezeti törekvéseinkbe belopódzott élősöködő gyomot és gazt.

A szövetkezeti könyvvezetés ismertetése.

E cím alatti legutolsó közleményünkben, amely a 38-as lapszámban jelent meg, a pénztár naplóról szóló ismertetés a pénztárnapló lezárását illetőleg tévesen szedtetett, ami könnyen tévedésekre vezethet. A félreértés elkerülése céljából ismételten leközöljük a pénztárnapló lezárásáról szóló helyes ismertetést és azt követőleg az üzletész könyv és a főkönyv ismertetését adjuk.

V. A pénztárnapló lezárása.

A „Pénztár“ felírásu rovatot, ugyancsak, a többi rovatokat is a hó végén össze kell adni. A pénztárnapló helyes vezetésének próbája az, hogy úgy a bevételi, mint a kiadási oldalon a különböző rovatok végösszegének összeadásából származó eredmény megegyezik a „Pénztár“ felírásu rovat végösszegével. Mielőtt tehát a pénztárnaplót lezárnók, okvetlenül meggyőződést kell szerezniük a végösszegek helyességéről. Ennek egyik módja az is, ha a pénztárnaplót a pénztáros által vezetett pénztárkönyvvel is összehasonlítjuk, nevezetesen: a pénztárnapló bevételi oldalán a „Pénztár“ felírásu rovat végösszegéhez hozzáadjuk a múlt havi pénztári maradványt ennek az összegnek egyeznie kell a pénztárkönyv havi összes bevételeinek a végösszegével. Éppen így a kiadási oldalon a „Pénztár“ felírásu rovat végösszegéhez hozzáadjuk a folyó havi pénztári maradványt, az összegnek egyeznie kell a pénztárkönyvben bejegyzett e havi kiadásoknak a végösszegével.

Csak ha ez összehasonlításokat megtettük, zárhatjuk le véglegesen úgy a pénztárkönyvet, mint a pénztárnaplót. Ha az összehasonlításnál azt találjuk, hogy a két könyv adatai nem egyeznek, meg kell keresniük a hibát és ki kell javítani. Mikor a pénztárkönyvet és pénztárnaplót lezárjuk, meg kell olvasni a pénztárosnál található készpénzt is, amelynek amint tudjuk, egyeznie kell a pénz-

tárkönyvben megállapított pénztári maradvánnyal.

VI. Üzletészkönyv.

Az üzletészkönyv, mint a neve is mutatja, az üzletészt jegyző tagok, nem különben a jegyzett üzletészek és az azokra teljesített befizetések nyilvántartására szolgáló könyv, mint ilyen tehát egyike a legfontosabb könyveknek. Az üzletészkönyvet a szövetkezet könyvelője vezeti, még pedig elsősorban a tagsági törzskönyv alapján fekteti fel, azután pedig a pénztárkönyv alapján vezeti tovább.

Az üzletészkönyv hosszukás lévén, minden lapra 2 tag nevét is bevezethetjük. E bevezetések tulajdonképpen a tagok számláját képezik. A tagok neveit betűsorba szedjük és úgy fektetjük fel az üzletészkönyvet, hogy kezelése könnyű legyen. Minden betű után üres helyet hagyunk, hogy a később belépő tagoknak is maradjon hely. A lapok első rovata az üzletész jegyzés keltét, a második rovata a bejegyzés tárgyát (10 drb. üzletész), harmadik rovata a tag tartozását (a jegyzett üzletészek értékét), míg a negyedik rovata a tag követelését (a jegyzett üzletészek értékére tényleg befizetett összeget) mutatja. Ezen utóbbi ugynevezett követel összeg mindig egyezik a pénztárkönyv megfelelő bevételi összegével. A tagok számlájában második tétet a beiratásidj. A beiratásidj összegét épp úgy el kell könyvelni, mint a jegyzett üzletészt. Tartozik rovatban (1-ik) beírjuk az alapszabály szerinti beiratási díj összegét és a követel rovatba (a 4-ik) a tényleg megtörtént fizetést. Ha későbbi időben újabb üzletész jegyzések történnek, minden tag számláján folytatólagosan jegyezzük fel úgy a tartozását, mint a tényleg befizetett követelését.

Minden év végén az üzletészkönyvben felfektetett tagok számláját egyenként lezárjuk. Minden tag számláját úgy a tartozik, mint a követel rovatot összegezzük. Ha az illető tag jegyzett üzletészeinek értékét nem fizette mind be, a követel oldal összegét kisebbnek fogjuk találni. Ez összeget XII/31-iki dátummal egyenleg elnevezéssel a követel rovatba bevezetjük. Az egyenleg itt nem egyéb, mint az illető tag hátralékos tartozása.

Az üzletészek kifizetésénél az eljárás fordított. A tag, mikor kilépését

bejelenti, első rovatba a befizetés keltét, második rovatba (10 felmondott üzlet-résért) és negyedik rovatba a felmondott üzletrészeinek alapszabály szerinti értékét írjuk be. A kifizetésnél, első rovatba a kifizetés kelte, második rovatba „vissza-fizetett (10) üzletrésért“ és harmadik rovatba a pénztárkönyv szerint kifizetett összeget írjuk be. Meg kell itt említenünk azt, hogy az üzletrészeket csakis felmondás után lehet visszafizetni. Mindig csak az alapszabályban is megállapított értékben. Aki ki akar lépni a szövetkezet tagjai sorából, az kilépését azon év februárjáig köteles írásban bejelenteni az igazgatóságnak, amely év közgyűlése után a befizetett üzletrészek értékét fel akarja venni.

A beiratási díjat senkinek sem lehet visszafizetni. A kilépő tag a szövetkezet tartalék alapjára igényt nem tarthat.

Itt kívánjuk megjegyezni, hogy az üzletrészes tagokról a törvényszékhez intézendő bejelentések a következőképpen történnek:

1. Minden negyedévben, tehát január, április, július és október 1-én jelenteni kell az üzletrészes tagok között előfordult változásokat. Kik léptek ki, kik léptek be tagokul és kik mondták fel üzletrészüket. Ha változás a lefolyt negyedévben nem történt, az e célra szolgáló nyomtatványt üresen is be kell küldeni.

2. Minden év január 15-ig egy betűsoros tagnévsor terjesztendő be.

A betűsoros névsorhoz és negyedévi jelentéshez szükséges nyomtatványokat az évi rendes közgyűlési iratok között küldi ki a központ.

VII. Főkönyv.

Tekintve, hogy a főkönyv vezetése és lezárása legnagyobb pontosságot és figyelmet követel és megfelelő szakértelmet is igényel, feltétlen szükséges, hogy azt az arra leghivatottabb egyén a „Hangya“ ellenőre vezesse. Tehát a könyvelő a főkönyv lezárásához csak a pénztárnaplóban készítse elő az adatokat és a főkönyv összeállításával és lezárásával várja be ellenőrünket.

Szövetkezeti levél.

Kelt levelem Küküllőmartyán, október hó 3-án.

Igen tisztelt Hangya Szerkesztő ur!

Kévánok minyájoknak friss és jó egészséget, met most nekünk is meglehetősen van Istennek hála. Tudatom továbbá, igen tisztelt Hangya Szerkesztő urat, hogy megtartottuk az nagy közgyűlést, mejen az tanító ur elmagyarázta, hogy miképpen is működöttük szövetkezetünket az eltűnt esztendőben, hogy mennyi teméntelen bóti portékát attunk el, mán le sem tudom írni azt a számot, de ha az a pénz mind a mijénk lenne, hát biza milliónyerések lehetnénk tölle. Csak az vót a baj, hogy aszt a sok portékát nem

mind a Hangyától hosztuk, hanem úgy kellett venni itt is ott is, ahogy lehetett. De mán tá magok is jobban beléjőnek az régi kerékvágásba sakor, ha mindent magoktól vehetünk még olcsóbban árulhatunk, így monta az tanító ur, met ha mind erőssen esszetartunk hát megerősödünk. Hát ez igaz is. Osztán még valami nyereségünk is vót sabból vaj ezer4száz lejt úgy határozá az nagy gyűlés, aggyuk az szegény iskolás gyermekeknek, hogy vegyenek velle egyet-mást, amire irhassanak az oskolába. Hát hazamenék az nagy gyülekezésből selmondám a zasszonynak, de bizony még a könyve is kicseperedék, hogy mijen jó lelkűjek vótunk, met biza még cigányok is járnak iskolába s ezeknek mijen jól fog a segiccség, met nem az apjáétt, hanem a gyermekétt kell tenni. Osztán elbeszélgettük az asszonyommal az lámpavilágánál, met hogy a szavamot essze-zavarjam, hát ami jóta megjött az Hangyától az szépen égő fotógém, hát mán a töröbuzát sem akarja a tűzvilágánál fejteni, met aszongya ojan szépen ég, akárcsak városon a villan, hát mondom eldiskurálgattuk ehejt ketten, hogy ha mindegyik szövetkezet adna a szegény gyermekeknek bár 2száz lejt, hát bizony, nagyot lódtana az gyermekek sorsán. Met hej, sok veszőccség vagyón vellek; s így nagyot könnyitlenők az tanulásbéli eléhaladásokba. Osztán a magunk gyermekinek aggyuk, csak egyik zse-bünkből a másikba tesszük. Nohát, csak eszt akariam eimondani, hogy írják meg, hogy más szövetkezetek is aggyanak az szegény tanulónak segiccséget.

Marattam az igen tisztelt Kiszertető urnak tisztelettel:

Zsigmond Dani felszegi.

A központ közleményei.

Csikmegyei szövetkezetink figyelmébe. Értesítjük Csik vármegyében működő szövetkezeteinket, hogy a csikszeredai szövetkezeti árugyűjtő és pénzbeszedő gócpontunkat kénytelenek voltunk beszüntetni, miután a szövetkezeti gócponti tevékenység ellátására alkalmas fekvésű szövetkezettel nem rendelkezünk és e tevékenységet erős elfoglaltsága miatt Csikszereda szövetkezetünk sem vállalta.

Kérjük szövetkezeteinket, hogy összegyűjtött napi bevételeiket postán utalják át sepsiszentgyörgyi kirendeltségünknek. A feladott pénzküldemények — kirendeltségünk eddigi tapasztalatai szerint — rendszeresen beérkeznek a kirendeltséghez.

Központi áruosztályunk közli a szövetkezetekkel, hogy amíg a készlet tart, legolcsóbb napi áron szállít postán vagy vasuton

Hélia gyermekcipőt 26—39 számban, Hangya gyermek-cipőt 26—29 sz.-ban, Hélia férfi boxcipőt 38—45 sz.-ban, Hélia férfi borjubőr cipőt 38—45 számban,

Hélia férfi vadászcipőt 39—44 sz.-ban, Hélia női boxcipőt 35—42 sz.-ban, Hélia női borjubőr cipőt 35—42 számban;

továbbá szivarka papirt Le Honved 100/50, Waldes Antob 100/60 és szivarka hüvelyt Antobb 2, 3-as számút.

A beváltatlan korona bankjegyek ügyében, amint egyik jól informált lapból olvassuk, kilátás van a sérelmek orvoslására.

Ugyanis a beváltáskor előállott azon bevételi többletekre, melyeket az utólagos igazoló-bizottság nem fogadott el, vagy beváltásukra nézve nem intézkedett, a Kolozsvári Pénzügyi Vezérigazgatóság a pénzügyminiszteriumtól új eljárást fog kérni, ha azt a sérelmezettek a Vezérigazgatóság tudomására hozzák.

Tekintve, hogy több szövetkezetünket is érte ilyen méltánytalan eljárás és ma is beváltatlanul hever nagyobb összegű korona bankjegye, ezen alkalmat feltétlenül használják fel az illető szövetkezetek jogos követeléseiknek érvényesítésére. Tehát sürgősen jelentsék be az ügyvezetők a pénzügyi Vezérigazgatósághoz Kolozsvárra ilyen korona bankjegyeiknek összegét, valamint, hogy annak beváltása végett ezelőtt hová és mikor nyújtották be kérvényüket.

A bejelentés megtételéről központunkat is kérjük értesíteni, hogy a bejelentés sorsa iránt illetékes helyen érdeklődhessünk, mert valószínűleg ez lesz az utolsó lehetősége a korona bankjegyek becserelésének.

Legkívánatosabb azonban, ha a kérvényeket, illetve a bejelentéseket a szövetkezet román nyelvre lefordíttatja, vagy ilyen célból egyenyedi központunknak azokat előzetesen beküldi, ahol lefordításukról mi gondoskodunk. A magyar nyelvű beadványokat a nyelvismeret hiánya miatt az egyes hivatalok nehezen kezelik és sokszor érdemlegesen el sem intézik. Ezért kívánatos román nyelvű fordításról gondoskodni.

Minden E. G. E. tag szerezzen egy új tagot az E. G. E.-nek.

A mellékletet szerkesztli:

DR. HARMATH JÁNOS.

A melléklet tulajdonosa:

A „HANGYA“ SZÖV. KÖZPONTJA, NAGYENYED

Kiadó:

TÖRÖK BÁLINT

az E. G. E. titkára.

Megjelenik minden vasárnap.